

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004

2009

Документ за разглеждане в заседание

20.10.2008

B6-0561/2008

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

внесено вследствие на декларации на Европейския съвет и на Комисията
съгласно член 103, параграф 2 от правилника

от Francis Wurtz, Umberto Guidoni, Roberto Musacchio, Esko Seppänen, Eva-
Britt Svensson и Sahra Wagenknecht

от името на групата GUE/NGL

относно Европейския съвет на 15 и 16 октомври 2008 г.

Резолюция на Европейския парламент за Европейския съвет на 15 и 16 октомври 2008 г.

Европейският парламент,

- като взе предвид заключенията на председателството на Европейския съвет в Брюксел от 15 и 16 октомври 2008 г.,
 - като взе предвид член 103, параграф 2 от своя правилник,
- А. като има предвид, че настоящата финансова криза, която първоначално беше предизвикана от спукването на жилищния балон в Съединените щати, от краха на рисковите ипотечни кредити и деривати, се разпространи в световен мащаб поради все по-интегрирания, но също така нерегулиран характер на финансовите пазари, и като има предвид, че впоследствие може да се очакват още финансови смущения в резултат на провалени суапове за кредитно неизпълнение и натиска върху компаниите за кредитни карти;
- Б. като има предвид, че общо поддържаното убеждение на политическите и бизнес лидери и водещите икономисти, че "свободните пазари знаят най-добре" и че свободното взаимодействие на пазарните сили гарантира ефикасно и ефективно разпределение на ресурсите, беше опровергано убедително от последните събития; като има предвид, че само в САЩ банките, застрахователните компании, хедж фондовете и другите притежатели на дълг са отписали 760 милиарда щатски долара; като има предвид, че според прогнозите в "основния сценарий за събитията" на МВФ във връзка с финансовата криза, американските и европейските банки ще "изгорят" активи на стойност 10 трилиона щатски долара,
- В. като има предвид, че изключително неравномерното разпределение на печалбите, глобализацията, либерализацията и дерегулацията на финансовите пазари проправиха пътя за финансови иновации (деривати, хедж фондове, дялово участие, секюритизация, структурирани инвестиционни инструменти и др.), което, от своя страна, допринесе за прекомерен и извънредно процикличен ливъридж, поведение, насочено към постигане на резултати в най-кратък срок, налагане на несъстоятелни искания за висока възвръщаемост на производствените предприятия и предприятията в сферата на услугите ("ориентация към постигане на висока цена на акциите"), а също така бързо разпространение на рисковете в световен мащаб,
- Г. като има предвид, че тези обстоятелства бяха важни движещи сили за образуването на балони (балонът на новата икономика от 2001 г., по-късно жилищните и стоковите балони) и инфлацията на цените на активите; като има предвид, че в момента, в който последните два балона се спухаха, стана очевидно разпространението на рисковете, появи се недостиг на кредити и се срина пазарната ликвидност; като има предвид, следователно, че както неолибералните политики на либерализация на финансовите пазари, така и ориентацията, насочена към

краткосрочно увеличение на стойността на акциите на всяка цена, се компрометираща напълно,

- Д. като има предвид, следователно, че за настоящата криза не трябва да бъдат обвинявани само "алчните" мениджъри и акционери във финансовата индустрия, но също така и правителствата на САЩ и на държавите-членки на ЕС, и европейските институции, като всички те носят отговорност за насърчаване на либерализацията на финансовите пазари; като има предвид, че финансовата криза и спадът в "реалната икономика", в съчетание с други структурни фактори (изменение на климата и влошаване на качеството на околната среда, хранителни и енергийни кризи, търговия и др.), сочат, че това е системна криза на съвременния капитализъм;
- Е. като има предвид, че планът на ЕС за действие на финансовия пазар и доброволното сътрудничество в ЕС в областта на надзора на финансовия пазар (структура на надзора в процеса Ламфалуси), се основава главно на подход на "саморегулиране" във финансовия сектор, като частните банки бяха част от структурата, което показва неговата неспособност да предотврати образуването на балони в сферата на активите и жилищното финансиране, да ограничи финансовия риск, да се противопостави на финансовата криза и да гарантира финансова стабилност,
- Ж. като има предвид, че Комисията упорито отказва да вземе предвид призивите на ЕП за законодателни мерки за подобряване на регулирането на финансовите пазари; като има предвид, че още през 2002 г. Европейският парламент изтъкна, че схемите за изплащане на възнаграждения на ръководния състав на финансовите институции са довели до съсредоточаване върху поемането на рискове и краткосрочните печалби; като има предвид, че в своята резолюция от 21 ноември 2002 г. (доклад Van den Burg) Европейският парламент отбеляза бурното развитие на хедж фондовете и призова за преосмисляне на въздействието им върху системната стабилност предвид случая с фонда LTCM и сътресенията на финансовите пазари през 2002 г.;
- З. като има предвид, че настоящата финансова криза се съчетава с началото на голям спад в глобалната икономика, който вече засяга някои от по-големите държави-членки на Европейския съюз (Обединеното кралство, Германия, Франция, Италия, Испания); като има предвид, че производството в еврозоната вече падна до стойности от 0.8% на годишна база през второто тримесечие на 2008 г.; като има предвид, че МВФ вече отправя предупреждения за превръщане на настоящата дезинфлация в дефлационен натиск и за предстояща депресия или по-дълъг период на икономическа стагнация,
1. остро критикува Европейския съюз, бездействието на Комисията, неправилното управление на финансовата криза от страна на Съвета на първоначалния ѝ етап, политиката на ЕЦБ и егоизма на тези държави-членки, които са засегнати най-много, защото никой от тях не поема инициативата да ограничи жилищния и стоковия балон и балона в сферата на активите, които вече бяха очевидни в средата на 2007 г.;
 2. изтъква, че в резултат на кризите ще се зароди остра икономическа рецесия в световен мащаб, с много по-голяма безработица и повече бедност;

3. подчертава, че разпадът на финансовата система и бавната реакция на този процес в Европа безмилостно разкриха институционалните и политическите граници на интеграционния проект на Европейския съюз и липсата на солидарност, която щеше да позволи да се предприеме истински общ отговор;
4. остро критикува факта, че лидерите на Европейския съюз, при все обичайните им изказвания за общи европейски действия и солидарност, от една страна, и тяхната неспособност да постигнат съгласие за обща европейска спасителна операция в началото на октомври 2008 г., от друга, вместо това започнаха протекционистка политика "в ущърб на техните съседи", при която конкуриращи се национални схеми гарантират депозитите и подкрепят банките, с цел да се предотврати изтичане на спестявания към други държави-членки на ЕС;
5. критикува по-специално настоящи действия на определени държави-членки за засилване на конкурентната позиция на съответните "техни" национални банкови първенци за сметка на други, чрез "евтино изкупуване" на части от фалирала банки (напр. Fortis, Dexia), след като тези са били разделени на части за продажба; счита, че тези стратегии от страна на по-силните банки, с подкрепата на техните съответни национални правителства, за укрепване на техния пазарен дял чрез отказване на кредити на други банки, с цел по-лесно унищожаване и поглъщане на по-слаби банки, поставя сериозни пречки по пътя към завръщане към достатъчна ликвидност на междубанковото кредитиране; вследствие на това призовава държавите-членки да използват разубеждаващи и възпиращи мерки по отношение на подобни стратегии;
6. отбелязва, че Съветът потвърди същината на пакета от мерки, предложени в плана за действие на страните от еврозоната на 12 октомври 2008 г. в Париж; счита, че по този начин Съветът само се съгласи с основните правила за национални планове за рекапитализиране на банковите системи и за предоставяне на гаранция за съживяване на междубанковото кредитиране, без да се изясни как да бъдат решени множеството трансгранични проблеми, които възникнаха; все пак счита, че схемата на Обединеното кралство за рекапитализация с частично национализиране на банките би могла да стане изходна точка за по-систематичен подход;
7. изтъква, че е въпрос за приоритет депозитите на малките и средните спестители да бъдат напълно гарантирани в целия Европейски съюз; затова приветства предложението на Комисията да измени Директивата на ЕС относно схемите за гарантиране на депозити, въпреки че това ще се случи късно; съгласява се с Комисията, че депозитите трябва да бъдат гарантирани до 100% до определен праг и че срокът за изплащане трябва да бъде съкратен до 3 дни след фалита на съответната банка; все пак настоява прагът за гарантиране от поне 100 000 евро да бъде прилаган еднакво в целия Европейски съюз;
8. подкрепя мерките за рекапитализиране на банките чрез закупуване на привилегирани банкови акции, вместо държавата да изкупува от тях лоши активи и по този начин да "прехвърля загубите на спекулантите върху обществото"; подкрепя също така мерки за предоставяне на правителствени гаранции за покриване на задлъжнялостта на банките, за насочване на ликвидност и създаване

на кредити чрез ЕЦБ и централните банки с цел добро функциониране на междубанковото кредитиране и за затягане на надзора на целия финансов сектор;

9. подкрепя инициативата на Европейската конфедерация на профсъюзите (ETUC) в подкрепа на европейското сътрудничество, каквото се предвижда в момента от Съвета; изтъква, че подобна инициатива трябва последователно да се захваща с общи спасителни операции за трансгранични мултинационални банкови групи и да изостави настоящите "протекционистки политики в ущърб на европейските съседи";
10. счита, че "принципите", предвиждани от Съвета за спасяване на финансовия сектор, са твърде неясни и непоследователни и оставят широко поле за различни интерпретации; настоява спасителната схема на ЕС да бъде основана на строги условия, които банковият сектор трябва да изпълни, когато получава обществена подкрепа; в този контекст подчертава, че финансовият сектор трябва отново да започне да функционира в интерес на обществото и да приеме по-ниска възвръщаемост и системи за изплащане на бонуси, насочени към избягване на риска и дългосрочни цели, вместо краткосрочни печалби;
11. изтъква, че подходът на рекапитализация трябва да бъде насочен към устойчиво национализиране на добрите активи на банките, с оглед на пълното обобществяване на банковия сектор и създаване на обществена финансова система, която насочва кредити към полезни в социален и екологичен аспект инвестиции, които създават качествени работни места; счита, че вземането на решения относно кредитните политики на банковия сектор трябва да се осъществява под демократичен обществен контрол, с демократично участие на работниците и служителите и потребителите;
12. подкрепя призива на Съвета за стриктно прилагане от страна на финансовите институции на препоръките за прозрачност на поетите от тях задължения и рискове; все пак подчертава, че само изискванията за прозрачност са недостатъчни и че е необходимо по-стриктно регулиране на финансовите пазари;
13. подкрепя призива на Съвета за по-строги правила за агенциите за кредитен рейтинг и за надзор на тези агенции на европейско равнище; предлага създаването на обществена европейска агенция за кредитен рейтинг, с цел да се преодолеят конфликтите на интереси, които разстройват процеса на определяне на кредитния рейтинг;
14. приветства намерението на Съвета за учредяване на неформален механизъм за предупреждение, обмен на информация и оценка; също така подкрепя в този контекст плана на Съвета за създаване от Комисията на група на високо равнище; подчертава все пак, че е необходимо по-строго регулиране на финансовите пазари за предотвратяване на системни рискове, причинени от нови и рискови финансови продукти, които трябва или да бъдат забранени или търгуването с такива да бъде сериозно ограничено и наблюдавано; в допълнение подчертава, че спешно трябва да бъдат въведени строги ограничения за ливъридж за всички финансови институции, които подлежат на регулиране, и по-строги правила относно капиталовата адекватност на банките; призовава Комисията и държавите-членки да разширят регулаторната рамка и рамката за благоразумие и координацията на ЕС, за да се

отразят всички източници на системен риск, по-специално като се включат ливъридж предприятия, които носят системен риск, в такава рамка независимо от правната им форма или седалище;

15. изтъква, че на пенсионните фондове и по-специално на професионалните пенсионни фондове не трябва да се разрешава да инвестират във финансови продукти като хедж фондове и фондове за дялово участие, които носят системни рискове, тъй като фалитът на тези фондове би се отразило отрицателно върху пенсиите; счита, че Директива 2003/41/ЕО относно дейностите и надзора на институциите за професионално пенсионно осигуряване трябва да бъде съответно преразгледана;
16. призовава комисията и държавите-членки да приемат мерки за закриване на зоните, познати като "данъчен рай", и да се заемат с проблемите, създавани от офшорни финансови центрове, да въведат данъци върху валутните операции ("данък на Тобин") и операции на фондовите борси (включително извънборсовите сделки), да спрат приватизирането на пенсионните институции и да укрепят обществените пенсионни и банкови системи;
17. подчертава, че Европейският съюз трябва да съчетае спасителната си операция, предназначена за стабилизиране на банковата и кредитната система, с мерки за съживяване и стабилизиране на "реалната икономика", които ще я насочат по пътя към екологично и социално устойчиво развитие; приветства решението на Европейската инвестиционна банка да мобилизира 30 милиарда евро за подкрепа на европейските МСП и нейния ангажимент да увеличи възможността си за намеса в инфраструктурните проекти като положителна първа стъпка, но изтъква, че сумата от 30 милиарда евро е недостатъчна; призовава Комисията и Съвета да направят повече в тази насока като разработят Европейска инвестиционна програма за устойчиво развитие, заетост и социално включване, съответстваща на най-малко 1% от БВП на ЕС, която следва да бъде допълнена от сходни обществени инвестиционни програми от страна на държавите-членки, с цел стабилизиране на икономиката, противодействие на изменението на климата и насърчаване на пълната заетост с качествени работни места и социални права;
18. изтъква, че на ЕИБ и ЕБВР трябва да се предоставят необходимите ресурси за драстично увеличаване на техните кредитни линии при много ниски лихви за МСП, екологично производство и услуги, социални и здравни услуги и др., при условие че те създават качествени работни места със социални права и достойни условия на заплащане и труд;
19. подчертава, че сега Европа трябва да приеме реално увеличение на заплатите, което компенсира увеличението на продуктивността и инфлацията, но също така да започне преразпределение, насочено към увеличаване на дела на заплатите в брутният национален доход; припомня на ЕЦБ, Комисията и Съвета, че Голямата депресия от 30-те години придоби сериозни размери, когато работодателите започнаха да намаляват заплатите и кризата се прехвърли от финансовия пазар върху пазара на стоки и услуги;
20. предлага държавите-членки да въведат също така мерки за стабилизиране и повишаване на покупателната способност на хората с ниски доходи (нарастващи

цени на храни, енергия, транспорт), напр. чрез въвеждане на автоматични социални тарифи за газ, електроенергия, телекомуникации, обществен транспорт и др.;

21. приветства намаляването на лихвите, предприето наскоро от ЕЦБ, и призовава ЕЦБ да продължи да следва по-мека парична политика, с цел да се противопостави на задаващия се икономически спад; критикува факта, че намалението на лихвите дойде твърде късно, за да окаже по-големи положителни ефекти; подчертава, че заплахата от инфлация вече намалява едновременно в индустриализираните страни и че дефлационният натиск трябва да бъде предотвратен;
22. изтъква очертаващото се наличие на консенсус относно това, че Пактът за стабилност и растеж не трябва да бъде прилаган в ситуация на финансова криза, което се явява стъпка в правилната посока; счита, при все това, че Пактът за стабилност и растеж трябва да бъде отменен; критикува пренебрегването от Съвета на новата ситуация чрез призивите му за това, че бюджетните политики трябва да продължат да бъдат в съответствие с преразгледания Пакт за стабилност и растеж;
23. изтъква, че настоящата Лисабонска стратегия на Европейския съюз изтича през 2010 г. и в скоро време трябва да бъде изготвена нова стратегия на ЕС; подчертава, че съществуващият фокус върху либерализирането на пазарите и „конкурентоспособността“ трябва да бъде прекратен и заменен с нова интегрирана европейска стратегия за солидарност и устойчиво развитие, основана на четири стълба с еднаква тежест (икономика, околна среда, заетост, социална защита и социално включване);

Договор от Лисабон

24. отбелязва със съжаление, че Съветът отново отказа да се съобрази с демократичния вот на ирландските граждани и настоя за продължаване на ратифицирането на Договора от Лисабон; призовава Съвета да извлече поуки предвид резултатите от референдумите относно Договора за създаване на Конституция във Франция и Нидерландия и отхвърлянето на Договора от Лисабон в Ирландия, което ясно показва опозицията спрямо неолибералната политика и придаването на военно измерение на Европейския съюз; счита, че неспособността на европейските институции да отговорят на изискванията на европейските граждани ще доведе до драматично задълбочаване на кризата на легитимност на ЕС; настоява Съветът да прекрати процеса на ратифициране и да постави началото на задълбочено преразглеждане на договорите с оглед откриване на пътя към изграждането на демократична, социално насочена и мирна Европа;

Енергетика и изменение на климата

25. подчертава, че финансовата криза не трябва да бъде използвана като претекст за занижаване на поетите ангажименти в областта на изменението на климата, и подчертава, че е от ключово значение да се запази равнището на амбиция относно пакета от мерки в областта на енергетиката и климата; потвърждава своя ангажимент за постигане на споразумение относно въпросния пакет в края на настоящата година и отправя искане към Съвета и Комисията да работят в тясно

сътрудничество с ЕП в това начинание;

26. потвърждава, че е важно да бъде постигнато ново всеобхватно международно споразумение относно климатичните промени по силата на Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата не по-късно от декември 2009 г. в Копенхаген и счита, че постигането на споразумение наред с амбициозните цели на пакета от мерки в областта на енергетиката и климата ще позволи също така на ЕС да запази своята водеща роля във всеобщите преговори относно изменението на климата; ето защо отбелязва със съжаление, че държавите-членки се стремят към изменение на пакета на ЕС относно климатичните промени по начин, който може да подкопае способността на ЕС да изпълни своите собствени цели, договорени през март 2007 г.;
27. приветства четирите законодателни предложения на Комисията, които съставляват пакета от мерки относно климата и енергетиката, сред които преразглеждането на схемата за търговия с емисии се явява основен елемент с оглед изпълнение целите на ЕС за намаляване на парниковите газове; призовава Съвета и държавите-членки да гарантират целостта на схемата от гледна точка на околната среда, като не позволят увеличение на кредитите в рамките на механизмите за собствено развитие и съвместно прилагане, да се придържат към принципа „замърсителят плаща“, като не предоставят безплатно разпределение на квоти за енергийния сектор и да насочат приходите от търгове към мерки за смекчаване въздействието на климатичните промени и адаптиране към тях.
28. изтъква, че енергийната ефективност и възобновяемите източници на енергия са най-добрата основа за европейска стратегия относно енергийната сигурност; призовава Съвета, Комисията и държавите-членки да въведат като задължителна целта на ЕС за намаляване с 20% до 2020 г. на разхищението на енергия, като по този начин поставят началото на процес на намаляване на разходите и постигане на ползи от екологична и икономическа гледна точка в Европа;
29. счита, че улавянето и съхранението на въглерод (УСВ) е само една от разработените мерки за борба с изменението на климата, в допълнение към използването на възобновяеми енергийни източници и по-голяма степен на пестене на енергия и енергийна ефективност; ето защо държавите-членки следва да не пренебрегват механизмите за финансиране, насочени към оказване на подкрепа за технологиите за възобновяеми енергийни източници. В този контекст развитието на УСВ не следва при никакви обстоятелства да доведе до намаляване на усилията от гледна точка на изследователската дейност и финансирането;

Енергийни политики

30. отбелязва, че основният инструмент при либерализирането и хармонизирането на енергийните пазари е ценообразуването при продажбата на едро на електроенергия и газ; посочва, че основните места за търгуване на пазара на енергия ще бъдат енергийните борси и че на подобни борси цената на електричеството не зависи от общите или средни производствени разходи, а от търсенето и предлагането наред с редица спекулативни елементи; настоява Комисията да предложи нови правила

относно пазарни злоупотреби;

31. отбелязва, че целта на хармонизацията е цените на електричеството и газта да бъдат определяни по подобен начин в страните от ЕС; посочва, че за момента това не се изразява с по-ниски цени във всички държави-членки, а с увеличение на цените в страните, в които енергията понастоящем е по-евтина отколкото средното за ЕС равнище; отправя искане към Комисията да предложи мерки за коригиране на този род странични ефекти на хармонизацията;
32. отбелязва, че тази система за образуване на цени, която е ключов елемент от хармонизирания пазар на електроенергия, несправедливо улеснява водноелектрическите и атомните централи поради ниските им променливи разходи, тъй като те получават същата цена за произведеното то тях електричество като централите, които произвеждат електричество от по-скъп петрол и въглища; призовава тези извънредни печалби да бъдат облагани от държавите-членки;
33. подчертава, че продължаващият процес на либерализиране на пазарите и на приватизиране на предприятията за обществени услуги, като например енергийния сектор, не доведе никакви осезаеми ползи по отношение на цени, качество на услуги или намаляване на обществените разходи; отбелязва, че, напротив, организации на потребители и на ползватели на обществени услуги информират за повишения на цените, понижаване на качеството на услугите и увеличена себестойност; отбелязва, освен това, че либерализацията допринася за закриването на работни места и за създаването на частни монополи, които излагат на риск правата на работниците, на ползвателите на обществени услуги и на потребителите; настоява тези последици да бъдат взети под внимание относно всички аспекти на пакетите от мерки в областта на енергетиката;
34. изтъква, че е необходимо да се отхвърли либерализацията на енергийния сектор и подчертава значението на обществените услуги за насърчаване на социалното, икономическото и териториалното сближаване в ЕС; подчертава, че публичните структурни сектори, като енергийния сектор, следва да не бъдат отворени за конкуренция, а по-скоро да бъдат собственост и под управлението на публични органи, като това е единственият начин да се осигури качеството, наличието и достъпната цена на предоставяната услуга и по този начин да се гарантират правата на потребителите;

Европейски пакт за имиграция и убежище

35. счита, че Европейският пакт за имиграция и убежище, приет от Европейския съвет, не въвежда нови елементи по отношение отварянето на каналите за законна имиграция и оставя единствено възможността за „селективна имиграция“, което води до т.нар. „изтичане на мозъци“ и засилва репресивния подход и поставянето извън закона на мигрантите;
36. осъжда лицемерния подход, заложен в Пакта до този момент, дотолкова доколкото, от една страна, се твърди, че „нулевата имиграция“ би била в ущърб на икономиките и социалните системи, а от друга - се възпрепятстват по всякакъв начин законните пътища на миграция и се поощрява незаконността;

37. подчертава, че прекратяването на узаконяването престоя на незаконно пребиваващите работници, за което страните, подписали пакта, са поели ангажимент, може само да задълбочи нелегалността, на която са обречени мигрантите, докато узаконяването може да съставлява поне временен инструмент, който би позволил незаконният труд да излезе наяве, а социалният дъмпинг да намалее;
38. осъжда плановете за укрепване ролята на агенцията Фронтекс, което при това е предвидено да се извърши преди преразглеждането на нейния мандат с цел включване на спасителните операции по море;

Резултати от Европейския съвет от 1 септември 2008 г.

39. отбелязва със задоволство, че след разгръщането на цивилните мисии на наблюдатели в Грузия, руските войски са се оттеглили от съседните на Южна Осетия и Абхазия зони; приветства началото на преговорите в Женева, които са насочени първостепенно към хуманитарни въпроси; изразява надежда относно възможността за започване в скоро време на разискванията относно договореностите по отношение на сигурността и стабилността в Абхазия и Южна Осетия; счита, че ОССЕ и ООН, в които Русия и Грузия членуват, следва да поемат водещата роля в политическия процес за разрешаване на конфликта; подчертава, че може да бъде намерено трайно решение единствено, ако всички засегнати страни имат възможност да участват;
40. приветства решението на Съвета за вдигане на санкциите срещу Беларус и за предприемането на първите стъпки към нормализиране на отношенията; изразява отново становището си, че диалогът и сътрудничеството са най-доброто средство за развиване на добросъседски отношения и взаимно разбирателство, в това число относно правата на човека и демократичните права;
41. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията и парламентите на държавите-членки.